

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ЗАСОБАМИ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Левченко Фессалоніка Григорівна,

к. пед. н., доцент
старший науковий співробітник
відділу профільного навчання
Інститут педагогіки НАПН України
м. Київ, Україна

Вступ. Суспільству, що перебуває у динамічному розвитку, потрібні освічені, моральні, винахідливі люди, здатні самостійно приймати відповідальні рішення в ситуації вибору, бути мобільними, динамічними, конструктивними фахівцями, володіти розвиненим почуттям відповідальності за долю країни. Щоб виконати ці вимоги, потрібно не тільки оновити зміст і технології освіти, але перш за все, підготувати вчителя, здатного вирішувати ці складні соціально-педагогічні завдання.

Наразі проблема удосконалення професійної діяльності вчителя, здатного вільно і активно мислити, моделювати освітній процес, самостійно генерувати і втілювати нові ідеї і технології навчання і виховання є актуальною в сучасних соціально-економічних умовах. По-перше, професійно компетентний учитель справляє позитивний вплив на формування творчих учнів в процесі освітньої роботи; по-друге, зможе досягнути кращих результатів у своїй професійній діяльності; по-третє, сприяє реалізації власних професійних можливостей.

У зв'язку з цим змінюються функції методичного супроводу, що забезпечує діяльність вчителя, модернізуються підходи до організації методичної роботи на всіх рівнях. Методична робота являє собою процес вдосконалення професійної майстерності в міжкурсний період і розвитку особистості педагогів шляхом самоосвіти та участі в колективних формах навчання: методичних об'єднаннях, семінарах, проблемних групах, дослідницько-експериментальній роботі та ін.

Мета роботи. Запропонувати шляхи удосконалення професійної діяльності вчителя.

Матеріали і методи роботи. Досягненню мети сприяло використання таких методів: теоретичні (аналіз, синтез, узагальнення отриманої інформації) та емпіричні (власні спостереження за освітнім процесом).

Результати і обговорення. Методична робота в закладі освіти – це цілісна, заснована на досягненнях науки і передового педагогічного досвіду і на конкретному аналізі освітнього процесу система взаємопов'язаних дій та заходів, спрямованих на всебічне підвищення кваліфікації та професійної майстерності кожного педагога (включаючи і мотиви з управління професійною самоосвітою, самовихованням, самовдосконаленням педагогів), на розвиток і підвищення творчого потенціалу педагогічного колективу закладу освіти в цілому, а, в кінцевому рахунку, на вдосконалення освітнього процесу, досягнення оптимального рівня освіти, виховання і розвитку конкретних вихованців [1, с.27].

Метою методичної роботи є вдосконалення професійних знань і умінь педагогів, розвиток їх творчого потенціалу і, в кінцевому рахунку – підвищення ефективності та якості педагогічного процесу [1, с.32].

Найбільш ефективними формами методичної роботи на сучасному етапі розвитку школи є: теоретичний семінар, семінар-практикум, науково-практична конференція, методична декада, дні науки, методичний фестиваль, методичний міст, методична мозаїка, дискусія, методичний ринг, ділова гра, педагогічний клуб, мозковий штурм, тренінг, відеотренінг, педагогічні читання, лекторій, професійна виставка, захист проекту, тематичний педагогічна рада, відкритий урок та ін.

На думку педагогів, позитивно впливають на їх професійне зростання такі форми методичної роботи, як: вивчення досвіду роботи колег (90%), відкриті уроки колег, проведення методичної декади (81%), консультації більш досвідчених колег (81%), робота з літературою (76%), робота над темою з самоосвіти (77%), демонстрація педагогічного досвіду колег інших установ

освіти (55%). А найменш ефективні педагогічні конференції (34%) і соціально-психологічні тренінги (34%). Як показує досвід, найбільш результативними формами методичної роботи серед учителів є тематичні педради (хоча за підсумками дослідження їх ефективність становить усього 48%), робота методичних об'єднань (62%), робота вчителів над темами самоосвіти, проведення відкритих уроків і предметних тижнів, декад педагогічної майстерності та творчості, взаємовідвідування уроків (70% - 96%).

Сучасна ситуація в системі загальної освіти формує нові освітні потреби педагогів, що сприяє закономірним змінам в системі педагогічної освіти.

Поняття «інноваційна методична робота» включає частину професійно-педагогічної діяльності, орієнтовану на створення або освоєння нових (інноваційних) способів професійно-педагогічної діяльності [3, с.20].

Сьогодні, в умовах реформування освіти, відбувається орієнтації вчителя-практика на прийняття, освоєння і використання в своїй педагогічній діяльності інновацій, на творчий характер діяльності, що забезпечує суб'єктну самореалізацію і особистісний та професійний саморозвиток педагога.

Самостійна методична робота педагога – це особиста, дуже індивідуальна частина систематичної роботи з самоосвіти і самовдосконалення. Самоосвіта починається там, де з прочитаного, побаченого, почутого педагог бере для себе щось на озброєння, в свою пам'ять тим, що потім стане в нагоді при розмові із учнями на уроці, просто при вільному спілкуванні. Самоосвіта не регламентована якимось часом, "планом". Вона повинна стати постійною потребою людини, якщо завгодно – звичкою [2, с.65].

Ефективним засобом удосконалення професійної діяльності вчителя є розробка відповідного науково-методичного забезпечення. Під науково-методичним забезпеченням розуміємо сукупність форм і методів, що сприяють підвищенню рівня фахової підготовки вчителя.

У процесі створення науково-методичного забезпечення враховуються наступні критерії:

- 1) суб'єктність педагога в його професійній діяльності, що виражається в авторському підході до постановки цілей, вироблення змісту занять, розробці засобів створення ситуації розвитку особистості вихованця;
- 2) адаптованість до індивідуально-стильових особливостей вчителя;
- 3) співавторство вчителя і учня в розробці всіх компонентів педагогічного процесу – його цілей, засобів, очікуваних результатів, критеріїв їх оцінювання;
- 4) забезпечення єдності особистісно-смыслового та когнітивного розвитку учнів.

Науково-методичне забезпечення підготовки вчителя – це створення умов для формування творчої особистості педагога і підтримки професійної форми його діяльності. Забезпечення цих умов сприяє розвитку у вчителя педагогічної системи, в якій він виявляє себе помічником дослідницької діяльності учнів, а також виробленню педагогічної техніки як помічника у творчій діяльності учнів, спрямованої на послідовне досягнення її творчої продуктивності.

Найбільш поширеними формами роботи з вчителями є вправи для самопідготовки, тренінги, творчі індивідуальні і групові завдання, практикуми, семінари та ін.

Висновки. Використання запропонованого науково-методичного сприяє:

- підвищенню рівня професійної діяльності вчителів, їх методичної майстерності, що підтверджується при проведенні навчальних занять, в процесі атестації;
- зростанню творчого рівня методичної роботи з елементами експериментальної діяльності;
- підвищенню рівня педагогічної майстерності вчителя для реалізації ідей компетентісно орієнтованого навчання;
- укладанню комплексу методичного забезпечення, що відповідає вимогам навчальних стандартів, сприяє формуванню компетентності учнів.

- розвитку професійної компетентності, творчої індивідуальності вчителя, формування готовності до прийняття нового, розвиток сприйнятливості до педагогічних інновацій.

Список використаної літератури

1. *Бабанский Ю.К.* Методы обучения в современной общеобразовательной школе : научное издание / Ю. К. Бабанский. – М.: Просвещение. – 1985. – 208 с.
2. *Беспалько В.П. и др.* Системно-методическое обеспечение учебно-воспитательного процесса подготовки специалиста: Учебно-методическое пособие / В.П. Беспалько. – М.: Высшая школа. – 1989 – 192 с.
3. *Ларина В.П.* Научно-методическое сопровождение инновационной деятельности школ / В.П. Ларина // Методист: науч.-метод. журн. – М.: АПК и ПРО – 1990. – N 5. – С. 19-22.